

Neformalno izobraževanje mladinskih voditeljev in delavcev

Projekt Mladinski delavec

Matej Cepin

Cilj projekta Mladinski delavec (<http://www.mladinski-delavec.si>) je izdelati tri t.i. »modele usposabljanja mladinskih voditeljev in delavcev:

- formalnega študijskega,
- formalnega srednješolskega in
- neformalnega.

Če je v formalnem izobraževanju beseda »model« dokaj jasna – gre pač za izdelan študijski program in izbirni srednješolski predmet – se pri neformalnem modelu stvari nekoliko zapletejo že ko samo začnemo tuhtati o modelih.

Začetne dileme

Kot vodji skupine za razvoj neformalnega modela so se mi že na samem začetku projekta postavljala mnoga vprašanja. Njihov skupni imenovalac je bil: »Kako lahko za nekaj tako pluralnega in raznolikega, kot je neformalno izobraževanje mladinskih voditeljev in delavcev, razvijemo model?« Konec koncev: vsako večje mladinsko združenje ima nek svoj lasten model, po katerem usposablja svoje kadre. In – ali ne bi preveč teoretiziranja in modeliranja, preveč usklajevanja in spravljanja različnih programov pod isto streho, tem modelom bolj škodilo kot koristilo? Pa ne le tem modelom, tudi mladinskim organizacijam in konec koncev – mladim?!

Vsaka medalja ima dve plati

Če je razvoj neformalnega modela lahko po eni strani nevaren, pa ima po drugi strani lahko tudi pozitivne učinke. Dodelan in z javnimi sredstvi podprt model, ki bi bil poleg tega tudi usklajen med različnimi organizacijami, lahko postane bolj prepoznaven, kot če vsaka organizacija razvije nekaj svojega. S tem pa prepoznavnejše postaja tudi mladinsko delo.

Zato smo v drugi fazi razvoja, ko smo razrešili prve dileme, člani skupine razmišljali predvsem o tem, kako s čim nižjo kolateralno škodo doseči čim večje pozitivne učinke: prepoznavnost mladinskih delavcev in mladinskega dela, sodelovanje mladinskih organizacij in medsebojno usklajenost, ki ne bo dušila, ampak krepila.

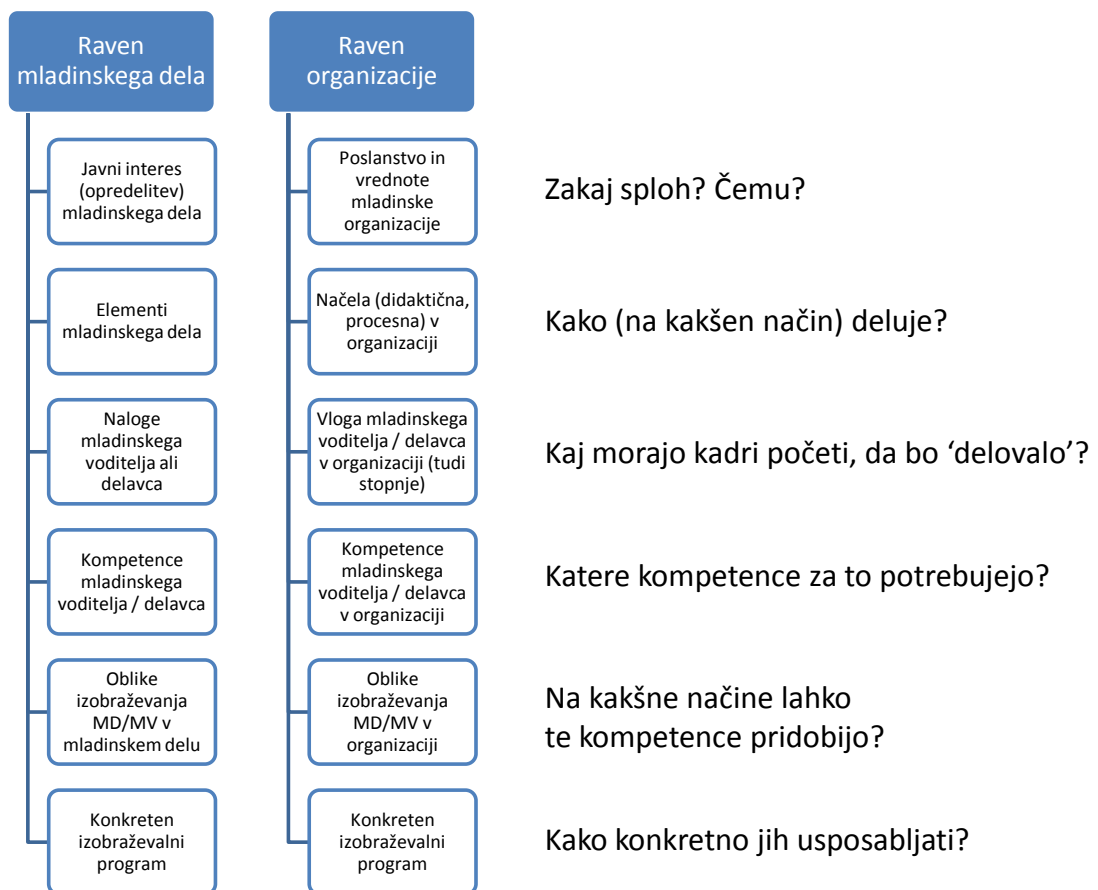
Rešitev: dinamični model

Uvedli smo pojem »dinamični model neformalnega izobraževanja mladinskih voditeljev in delavcev«. S tem pojmom v razvojni skupini poimenujemo model, ki je dovolj abstrakten, da se v njem lahko prepozna vsaka mladinska organizacija in ki ga lahko konkretizira za svoje potrebe.

Srž neformalnega izobraževanja je prav v tem, da mladinske organizacije in udeleženci sami ubesedijo svoje potrebe, cilje in tudi paradigme, na podlagi katerih (se) bodo usposabljali. Neformalno izobraževanje, ki se od formalnega razlikuje le po tem, da ni priznано, namreč ni kaj dosti vredno. Prav pluralnost v mladinskem delu je tista, ki temu področju daje dodano vrednost napram formalnim sistemom. Zato pluralnost tudi vidimo kot eno ključnih vrednot mladinskega dela. In neformalni model mora takšno pluralnost ščititi.

Po dveh tirih

Razvoj neformalnega modela smo si zamislili v dveh tirih (slika 1). Prvi tir (na sliki levo) predstavlja abstrakten model, ki ga razvijamo v okviru skupine in v katerem naj se prepoznajo vsi oz. vsaj čim več akterjev v mladinskem delu. Drugi (na sliki desni) tir pa predstavlja vzporedni proces razvoja konkretnega izobraževalnega modela v posamezni organizaciji.

Slika 1: Razvoj modela

Kot je razvidno s slike, razvoj abstraktnega modela poteka po presenetljivo podobnih korakih kot razvoj konkretnega modela v posamezni organizaciji. Pomembna kategorija pri obeh tirih pa je **proces**.

Proces je tisti, ki v neformalnem izobraževanju zagotavlja kakovosten rezultat. V procesu namreč ne dobimo samo rezultate, ampak se spreminjajo tudi glave.

Izredno pomembno se zdi, da mladinska organizacija svojega izobraževalnega modela ne prepíše ali zgolj priredi iz nekega drugega, že obstoječega. Dodano vrednost doseže, če pri razvoju modela izhaja iz lastnih atributov: vrednot, izkušenj, poslanstva, ciljne skupine, motivacije. Proces razvoja modela tudi krepi pripadnost organizaciji, pri razvojnem timu zbuja občutek solastništva, s tem pa tudi večja motivacijo za izvajanje.

Dokazano na primeru!

Vzporedno z razvojem abstraktnega modela smo v projektu Mladinski delavec moderirali tudi razvoj konkretnega izobraževalnega modela za mladinsko združenje Brez izgovora Slovenija. V tem procesu se je za resnično izkazalo naslednje:

- če izobraževalni model v organizaciji nastaja v skrbno moderiranem procesu, je veliko večja verjetnost, da bo v organizaciji tudi resnično zaživel,
- proces razvoja konkretnega modela v mladinski organizaciji (desni tir) dejansko poteka po zelo podobnih korakih kot proces razvoja abstraktnega modela (levi tir),
- tak proces organizaciji pomaga odpirati tudi druga področja njenega delovanja; pomaga ji opaziti, opredeliti in segmente, ki jih dotlej ni,
- tak proces zna biti tudi zelo zanimiva in zabavna učna izkušnja.

Kaj bo torej konkreten rezultat projekta?

V skupini za razvoj neformalnega modela v projektu Mladinski delavec bomo:

- **Sestavili splošni model neformalnega usposabljanja mladinskih voditeljev in delavcev**, neke vrste strokovno podlago, v kateri se bo lahko prepoznalo kar največ mladinskih organizacij.
- **Pripravili priporočila za razvoj konkretnega modela v mladinski organizaciji**. To bo neke vrste obrazec / kazalo / vprašalnik, ki bo organizacijam v pomoč pri opredelitvi lastnega modela.
- **Razvili priporočila za moderatorje pri razvoju modela v organizaciji**. Ugotavljamo namreč, da je najboljši način, da organizacija, ki z opredelitvijo modelov neformalnega izobraževanja svojih kadrov nima izkušenj, pride do svojega modela, ta, da se v njej izpelje moderiran proces.
- **Ustanovili mrežo za neformalno usposabljanje kadrov v mladinskem delu**. V mrežo bo lahko pristopila vsaka organizacija, ki bo v skladu s predlaganimi smernicami razvila svoj konkreten izobraževalni model. Njen namen bo izboljševati kakovost neformalnega izobraževanja mladinskih voditeljev in delavcev.